

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

проф. Холін Ю. В.

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Наукова інформація в архівній справі”

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) ___ 6.020302 Історія

факультет ІСТОРИЧНИЙ

2016/ 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“_27” серпня 2016 року, протокол № 8

Розробник _____ д.і. н., проф. Посохов Сергій Іванович

Програму схвалено на засіданні кафедри історіографії, джерелознавства та археології

Протокол від «16»__червня_____2016 року № 10

Завідувач кафедри

_____ проф. Посохов С. І.

Програму погоджено методичною комісією
__історичного факультету

Протокол від “17” червня 2016 року № 9

Голова методичної комісії

_____ Тумаков О. І.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Наукова інформація в архівній справі” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

магістр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) архівознавство

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета курсу – познайомити студентів із основами його майбутньої фахової діяльності, зокрема, сформуванню уявлення про науково-дослідницькі та інформаційні функції архівів, форми зв'язку із громадськістю.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу: Загальне завдання курсу полягає в тому, щоб студенти зрозуміли необхідність постійного використання наукової інформації під час своєї практичної діяльності. Відповідно, під час занять студенти набувають уміння вести пошук такої необхідної інформації та критично оцінювати її, використовувати при вирішенні конкретних науково-організаційних проблем.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
6 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
26 год.	год.
Лабораторні заняття	

год.	год.
Самостійна робота	
88 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Студент повинен:

знати: Під час навчання студентам необхідно, використовуючи знання про основи феноменології гуманітарного знання (його природу, історичні типи, процес становлення науково-гуманітарних парадигм, структуру та зміст наукових теорій), сформулювати уявлення про зв'язок наукових розробок та практичної діяльності фахівця-архівіста.

вміти: Під час занять студенти повинні оволодіти навичками використання наукової інформації для вирішення актуальних проблем архівознавства (пошук документів, експертиза цінності, забезпечення збереженості та використання). Вивчення курсу повинно допомогти студентам навчитися здійснювати функції організатора наукової роботи в архіві, оволодівати навичками аналізу ситуацій, робити презентації, готувати програми заходів тощо.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Вступ. Мета і завдання спецкурсу

Зміст: Мета спецкурсу. Архіви та актуальні проблеми історичної науки і суспільства. Соціальні функції архівознавства. Природа гуманітарного знання, історичні типи гуманітарного знання, наукове та ненаукове знання, процеси становлення науково-гуманітарних парадигм.

ТЕМА 2. Історична свідомість та історична наука в ситуації постмодерна.

Зміст: Витоки методології постмодерна, метод деконструкції, методологія дослідження суб'єктності та творчості, метод критичного дискурсивного аналізу. Вплив новацій в історичній науці на архівну справу.

ТЕМА 3. Культура історичної пам'яті.

Зміст: Історична пам'ять та історичний міф, історичний досвід та актуальні проблеми суспільства, формування ціннісного ставлення до минулого

і спроби прогнозувати майбутнє. Вплив історії на суспільство. Архіви та проблема збереження (формування) історичної пам'яті.

ТЕМА 4. Сучасні напрями історіописання.

Зміст: Традиції та новації в історичній науці. Сучасні напрями історіописання: історія знизу, жіноча історія, мікроісторія, усна історія, історія довкілля, нова локальна історія, інтелектуальна історія.

ТЕМА 5. Зміст та форми науково-дослідної роботи архівів.

Зміст: Наукові дослідження в галузі спеціальних історичних дисциплін, удосконалення методів реставрації та консервації документів. Теоретичні та прикладні дослідження. Форми науково-дослідної роботи архівів. Центри архівознавчих досліджень.

ТЕМА 6. Система архівної науково-технічної інформації.

Зміст: Вивчення інформаційних потреб суспільства. Створення довідково-інформаційних фондів. Періодичні та відомчі видання. Довідково-інформаційне обслуговування.

ТЕМА 7. Семінари, конференції, виставки як форми науково-методичної роботи

Зміст: Організація семінарів, конференцій та виставок. Обмін досвідом та формування творчих колективів. Розрахунок бюджету. Форми взаємодії архівів з іншими установами та організаціями.

Тема 8. Ефективність науково-інформаційної діяльності архівів

Зміст: Проблема ефективності використання Національного архівного фонду. Традиційні показники ефективності (кількість виданих справ, видавнича діяльність тощо). Нові акценти у оцінці результативності інформаційних заходів та наукової роботи архівів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
Лекції		прак- тичні	лаб.	інд.	ср	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Вступ. Мета і завдання		2				

спецкурсу						
Тема 2. Історична свідомість та історична наука в ситуації постмодерна		2				2
Тема 3. Культура історичної пам'яті		2				
Тема 4. Сучасні напрями історіописання		4	4			4
Всього годин		10	4			6
Тема 5. Зміст та форми науково-дослідної роботи архівів		2	2			2
Тема 6. Система архівної науково-технічної інформації		2	2			2
Тема 7. Семінари, конференції, виставки як форми науково-методичної роботи		4	6			4
Тема 8. Ефективність науково-інформаційної діяльності архівів. Підсумкова дискусія		2	6			
Всього годин		10	16			8
Всього годин		20	20			14

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка та написання есе: «Перспективний сучасний напрямок історіописання»	2
2.	Ознайомлення із поглядами видатних істориків на проблеми історичної науки епохи постмодерну	2
3.	Організація науково-дослідної /науково-методичної / науково-інформаційної роботи архівів: форми та методи роботи (аналіз досвіду ДАХО та ін.).	2
4.	Підготовка та написання есе: «Чого бракує сучасним архівам України?»	2
5.	Розробка віртуального наукового чи медійного проекту за участю	2

	ДАХО	
6.	Розробка програми конкретного заходу та презентація проекту.	4
	Разом	14

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання есе, аналіз діяльності ДАХО та інших архівних установ, підготовка програми заходу.

7. Методи контролю

Контрольні роботи, перевірка есе, співбесіда, іспит

8. Схема нарахування балів

Для іспиту

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Модуль 1						Модуль 2							
T1	T2	T3	T4	с/р		T5	T6	T7	T8	с/р		50	100
5	5	5	5	10		5	5	5	5	10			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Законодавчі акти та нормативні документи

Закони України

Про Національний архівний фонд і архівні установи: Закон України від 24 грудня 1993 р. // Відомості ВР України. - 1994.- №15.- Ст.86.

Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи”: Закон України від 13 грудня 2001р. // Відомості ВР України.- 2002. - №11.- Ст.81.

Про страховий фонд документації України: ”: Закон України від 22 березня 2001р. // Голос України.- 2001.- 27 квіт.

Довідники

Архівістика: Термінолог. Словник / ГАУ при КМ України. УДНДІАСД.- К., 1998.- 106 с.

Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України.- К., 2000.- 260 с.

Навчальна література

Архівознавство: Підручник для студ. вищ. навч. закладів/ Редкол.: Я.С. Калакура та ін.- К., 1998.- 314 с.

Архівознавство: Підручник для студ. іст. фак. вищ. навч. закладів України. Вид. 2-ге/ За заг. ред.: Я.С. Калакура та І.Б. Матяш.- К.: Видавн. дім “КМ Академія”, 2002.- 356 с.

Періодичні видання

Архіви України: Науково-практичний журнал Держкомархіву України. Видається з 1947 р. (до 1965 р. видавався під назвою «Науково-інформаційний бюлетень»). Виходить щомісяця.

Архівіст: Вісник Спілки архівістів України. Видається з 1991 р. Перші три номери вийшли під назвою «Вісник САУ:Інформаційний бюлетень».

Вісник Державного комітету архівів України. Видається з 2000 р. Виходить щоквартально.

Допоміжна література

Навчальна література

Алексеева Е.В., Афанасьєва Л.П., Бузова Е.М. Архивоведение: учебник. – М., 2007. – 271 с.

Крайская З.В., Челлини Э.В. Архивоведение: Учеб. для сред. спец. уч. завед. – М.: НОРМА, 1996. – 222 с.

Нариси історії архівної справи в Україні / За заг. ред. І.Б. Матяш та К.І. Климової.- К.: Видавн. дім “КМ Академія”, 2002.- 612 с.

Румянцева М.Ф. Теория истории: учеб. пособие. – М., 2002. – 319 с.

Селезнев М.С. Теория и методика советской археографии: Учеб. пособие /Моск. гос. ист.-арх. ин-т. – М, 1974. – 206 с.

Теория и практика архивного дела в СССР: Учеб. для вузов.- Изд. 2-е, перераб. и доп.- М.: Высш. школа, 1980.- 343 с.

Наукова література

- Бермус А.Г. Введение в гуманитарную методологию. – М., 2006. – 336 с.
 Лозицький В. Історія міжнародного архівного співробітництва (1898-1998 рр.).- К., 1999.- 130 с.
 Нові перспективи історіописання. – К., 2004. – 387 с.
 Сергазин Ж.Ф. Основы обеспечения сохранности документов. – М.: Высш. шк., 1986. – 239 с., ил.
 Старостин Е.В. Зарубежное архивоведение.- М.: Русский мир, 1997. - 330 с.
 Яковенко Н. Вступ до історії. – К., 2007
 Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. – Л., 1999.
 Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. – Л., 2007.
 Історіографічний словник. – Х., 2004.
 .Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. – М., 2003.
 Про А. Двенадцать уроков по истории. – М., 2000.
 Репина Л.П. «Новая историческая наука» и социальная история. – М., 1998.
 Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. – Л., 2004.
 Бермус А.Г. Введение в гуманитарную методологию. – М., 2007
 Селунская Н.Б. Проблемы методологии истории. – М., 2003. – 121 с.
 Старостин Е.В. Международные архивные организации и их деятельность: Учеб. пособие.- М.: МГИАИ, 1989.- 82 с.

10. Інформаційні ресурси*Архівні служби та архіви країн світу у мережі Інтернет*Державний комітет архівів України: [http:// www.scarh.kiev.ua](http://www.scarh.kiev.ua)Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>Архіви Росії (Archives in Russia): <http://www.rusarchives.ru/>Спілка архівістів: <http://www.vda.archiv.net/>**14. Питання для здійснення підсумкового контролю знань студентів**

1. Специфіка гуманітарного знання, історичні типи гуманітарного знання
2. Наукове та ненаукове знання
3. Процеси становлення науково-гуманітарних парадигм
4. Історична наука та історична свідомість
5. Історична пам'ять
6. Методологія постмодерна
7. Сучасні напрямки історичних досліджень

8. Методологічні проблеми конкретно-історичних досліджень
9. Поняття науково-дослідної/науково-інформаційної/ науково-методичної роботи архівних установ
10. Археографічна діяльність архівів
11. Архіви та спеціальні історичні дисципліни
12. Науково-просвітительська діяльність архівних установ
13. Система архівної науково-технічної інформації
14. Семінари, конференції як форми науково-методичної роботи в архівних установах
15. Критерії ефективності науково-дослідної/науково-інформаційної/ науково-методичної діяльності архівних установ